Газета издается на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

ЗАМАН

Геуюрге кюн, къыркъар ай (август), 11, 2020 жыл

№ 95 (20828)

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ — ВРЕМЯ — ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Алгъышлау

Сезилген ахшы тюрлениулеге къурулушчула уллу юлюш къошадыла

Къабарты-Малкъарны Башчысы **Казбек Коков** республиканы къурулушчуларын профессионал байрамлары бла алгъышлагъанды.

«Къурулушда ишлегенлени, бу бёлюмню ветеранларын да байрамлары – Къурулушчуну кюню бла – жюрегимден къызыу алгъышлайма! Бюгюнлюкде къыралыбызгъа кёп магъаналы борчланы тамамларгъа тюшгенди. Адамларыбызны жашау болумларын игилендириу аладан бириди. Битеу бёлюмледе да иш ма ол зат эсге алынып къуралады, иги жанына уллу тюрлениуле да этиледиле. Анга уа къурулушчула бютюнда уллу къыйын саладыла.

Къабарты-Малкъарны къурулуш бёлюмюню ишчилерине социал мекямлани сюеу жаны бла кёп проектлени жашауда бардырыргъа,талай инфраструктура объектле ишлерге эмда уллу тапландырыу жумушла тындырыргъа тийишлиди. Иш кёллюлюгюгюзню, усталыгъыгъызны, анга кертичилигизни хайырындан ол борчланы бет жарыкълы толтурлугугъузгъа бир ишеклигим жокъду.

Жюрегими терининден сизге алгъыш эте, кийик саулукъ, жюрек ырахатлыкъ, туугъан республикабызны айныууна себеп болгъан ишигизде жетишимле тежейме»,- деп айтылады КъМР-ни Башчысыны Instagramда басманнган алгъышлау сёзюнде.

«Къабарты-Малкъар Республиканы физкультурасыны бла спортуну сыйлы къуллукъчусу» деген ат атауну юсюнден
Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

Физкультураны бла спортну айнытыугъа, ёсюп келген тёлюню юйретиуге уллу къыйын салгъанлары эмда кёп жылланы бет жарыкълы урунгнанлары ючюн «Къабарты-Малкъар Республиканы физкультурасыны бла спортуну сыйлы къуллукъчусу» деген махтаулу ат атаргъа:

ЛОБЖАНИДЗЕ Гия Георгиевичге – Къабарты-Малкъар Республиканы «Футболдан олимпиада резервни А.Апшев атлы спорт школу» къырал казна учреждениясыны тренерине

НЕБЕЖЕВ Климент Беслановичге – Нальчик шахар округну Физкультура, спорт эмда жаш тёлюню ишлери жаны бла управлениясыны «Волейболдан бла футболдан 1-чи номерли спорт школ» муниципал казна учреждениясыны директоруна

ШАУАЛАНЫ Магометни жашы Ханафийге – Къабарты-Малкъар Республиканы «Дзюдодан олимпиада резервни С.Х.Ниров атлы спорт школу» къырал казна учреждениясыны тренерине.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К. КОКОВ
Нальчик шахар, 2020 жылны 10 августу, №100-УГ

«Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы врачы» деген ат атауну юсюнден
Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

Саулукъ сакълауну айнытыугъа уллу къыйын салгъанлары, бийик профессионал усталыкълары эмда кёп жылланы бет жарыкълы урунгнанлары ючюн «Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы врачы» деген махтаулу ат атаргъа:

АБАЗОВА Инна Саладиновнагъа – «Къабарты-Малкъар Республиканы Саулукъ сакълау министерствосуну «Республиканы клиника больница» къырал бюджет саулукъ сакълау учреждениясыны анестезиология-реанимация бёлюмюню таматасына, врачы-анестезиологу-реаниматологуна

РУБАЕВ Юрий Хасакоевичге – «Районла аралы кёп профильли больница» къырал бюджет саулукъ сакълау учреждениясы офтальмология бёлюмюню врачы-офтальмологуна

ТЛУКАШАЕВА Мадина Султановнагъа – «Къабарты-Малкъар Республиканы Саулукъ сакълау министерствосуну «СПИД-ден эмда башха жукъгъан аруруладан сакълаууну эмда алагъа кюреш бардырыуну арасы» къырал бюджет саулукъ сакълау учреждениясыны бёлюмюню таматасына, врачы-инфекционистине.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К. КОКОВ
Нальчик шахар, 2020 жылны 10 августу, №101-УГ

ЭЛ МЮЛК

Кесибизге да жетеди, тышына да жибериледи

Къабарты-Малкъарда ахыр алты жылны ичинде тахта кёгетледен беш керегге аслам жыйып башлагъандыла, аланы тирликлиликлери уа 35 процентге кёбейгенди, деп билдиргенди эл мюлк продукция эмда аш-азыкъла бла байламлы болумгъа кёз-кулакъ болгъан оператив штабны РФ-ни эл мюлк министри **Дмитрий Патрушев** бардыргъан кенгешинде. Анда РФ-ни Президентини 2014 жылда 6 августда чыгъарылгъан указы бла тыш къыралладан аш-азыкъны талай тюрлюсюн ташыугъа чек салгъаны неге келтиргенине къаралгъанды.

Республиканы эл мюлк министри **Хасан Сижажев** айтханнга кёре, тахта кёгетле бла Къабарты-Малкъар кесин толусунлай жалчытып, тыш регионлагъа да жибереди. Регионнга быллай продукциядан бир жылгъа 121 минг тонна изленеди, алай аграрчыла уа былтыр 404 минг тонна жыйгъандыла. Быйыл а тирлик андан да аслам боллукъду – 480 минг тонна, деп ышанадыла КъМР-ни Эл мюлк министерствосунда. «Ишни барыгъаныны кёре ол ахшы умутларыбызгъа жетеригибиз баямды», - деген Хасан Сижажев.

Тахта кёгетлени жаращдырыуда республика СКФО-да биринчи жерни алады. Консервала

чыгъарыу жаны бла уа къыралда башха регионланы арасында алчыланы санына киреди. Быллтыр Къабарты-Малкъарда кёгет консерваладан 330 миллион условный банка чыгъарылгъанды. Импортну алышындырыу программаны чеклеринде эки жюзден артыкъ миллион банка тыш регионлагъа жибериледи.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ПРОЕКТ

Шалушкада – эки къатлы спорткомплекс

Шалушкада универсал спорткомплексни къурулушу тохтаусуз барады. Аны юсюнден Чегем районну жер-жерли администрациясыны прессслужбасы билдиреди.

Объект «Демография» деген миллет проектни чеклеринде бардырылгъан «Спорт - жашауну таплыгъыды» федерал проектни хайыры бла ишлене турады. Аны къурулушуна битеу да 48,5 миллион сом къоратыллыкъды. Эки къатлы мекямда уллу спортзал боллукъду. Анда 150 къараучугъа жерле къураллыкъдыла. Дагъыда фитнес бла кюреширча зал, тренерлеге кабинетле, башха онгла да боллукъдула бу комплексде. Ол кеси да быйылны ахырына битеррикди.

Бизни корр.

САЙЛАУЛА

Александр Лукашенко ючюн сексен процентден артыкъ айырыучу къол кётюргенди

9 августда Белоруссияда президент айырыула бардырылгъандыла. Ол кюн 20.00 сагъатха айырыучуланы 84,05 проценти къол кётюргенди. Шёндюгю къырал башчы Александр Лукашенко жанлы болгъанларын аланы 80,23 проценти билдиргенди.

Башха кандидат Светлана Тихановская ючюн а 9,9 проценти къол кётюргенди. Аны юсюнден Белоруссия Республиканы Ара айырыу комиссиясыны председатели Лидия Ермошина, баш кюн бардырылгъан брифингде билдиргенди.

Ол айтханнга кёре, Андрей Дмитриев ючюн айырыучуланы 1,04 проценти, Анна Канопацкая ючюн - 1,68, Сергей Черечень ючюн да - 1,12 проценти къол кётюргендиле. 6,02 проценти уа кандидатланы барысына да къажау болгъанларын билдиргендиле. Айырыуланы ахыр эселлери бу ыйыкъны ахырында чыгъарылыкъдыла.

Белоруссияда президент айырыула байрамча ётгендиле, дегенди къыралны шёндюгю башчысы Александр Лукашенко СНГ-дан келген къараучуланы таматасы Сергей Лебедев бла ушагъында. «Жангы жукъгъан ауруу бла байламлы къыйын халгъа да къарамай, сиз, чынтты генералча, къоркъмай, Белоруссиягъа келгенсиз, мындагъы болумну кеси кёзюгюз бла кёрюр ючюн. Мен сиз айырыулагъа къаллай багъа бергенигизни да билеме, эсгертиулеригиз, тюзетиулеригиз бар эселе уа, аланы да ыразы болуп эшитирикме», -деп Лукашенко, властыла белоруслагъа байрам саугъаларгъа сюйгендиле, деп къошханды. Алай бу къууанчны мутхуз этергге итинггенле болгъанларын да жарсыр айтханды.

Керти окъуна, 1994 жылдан бери алтынчы кере айырыулагъа къатышхан Лукашенко хорлагъанына кёпле ийнанмайдыла. Тюз да айырыула бошалгъанлай, Минскде эмда Белоруссияны башха шахарларында къозгъалыула болгъандыла. Болсада, Ара айырыу комиссияда айтханларына кёре, айырыуланы эселпери не хазна тюрленсинле.

ЮСЮПЛАНЫ Галина хазырлагъанды.

ОПЕРАТИВ ШТАБ

Госпитальгъа тюшгенле азыракъ, сау болгъанла – кёбюрек

КъМР-ни коронавирус инфекциядан сакълаууну эмда аны жайылыууна контроль этиуню мадарларын толтуруу жаны бла оператив штабны шартларына кёре, Къабарты-Малкъарда бюгюнлюкде COVID-19 жукъгъанланы саны 6 127 адамгъа жетгенди. Арт 24 сагъатны ичинде алагъа 15 адам къошулгъанды. Бу ауруудан битеу да 75 адам аушханды. Бюгюнлюкде уа андан ёлген болмагъанды.

Жарсыугъа, шёндю коронавирусдан ауруп жатханла 337 боладыла. Аны бла бирге уа Covid-19-дан 5 715 саусузну аягъы юсюне салыргъа къолдан келгенди.

Алайды да, республикада эпидемиология хал тутхучлуду, госпитальда тургъан къыйын саусузланы саны азаяр барады. Болсада КъМР-де Оператив штаб,Роспотребнадзор да жамаутны сакъ болургъа чакъырады эмда быллай мадарла этергге кереклисин эсгертеди: амал болгъаны къадар адамла кёп жыйылгъан жерлеге бармазгъа кюрешигиз, барсагъыз да, ол санда тюкенлеге, автобусха, троллейбусха, маршруткагъа да кирсегиз, фитнес-арагъа, музейге, театргъа эм башха жерлеге барсагъыз, къапла кийигиз, бир биригизден узагъыракъда туругъыз, къолларыгъызны терк-терк жууургъыз, вирусну ёлтюрген дарман сууланы жагъыгъыз.

Саулай Россейде уа арт сутканы ичинде коронавирусдан 5118 ауругъаны. Битеу да къыралда 892 654 саусуз эсепге алыныпды, 15 001 адам ёлгенди, 696 681 сау болгъанды.

РФ-ни Саулукъ сакълау министерствосу билдиргенге кёре, Россейде COVID-19 жукъгъан саусузлагъа бакъгъан эмда башха болушлукъ берген медиклеге ахча бла себеплик этиуню мадарлары игилене барадыла. Аладан къайсысы болса да, профессионал борчларын толтура туруп коронавирусха жагъылып, саулугъуна заран тюшген эсе, аны бла байламлы ол ишлерге жарауз болгъан эсе, анга социал тёлеулени тохташдыргъан комиссиягъа жаланда компьютер томографияны кёргюзтюю да тамам болуп къаллыкъды.

Андан сора да, страховой тёлеулени тюз да страховой кезиу башланнган кюнден алып башларгъа онг чыкъгъанды. Быллай тюрлениуле медиклеге страховой тёлеуле тохташдырыуну бла бериуню бютюн ачыкъ этерге болушурукъдула, деп чертгендиле Минздравда.

Роспотребнадзорну таматасы Анна Попова уа, Инфекциягъа къажау координация советни президиумуну жыйылыуунда сёлеше, вирусну ёлтюрген затлары (антитела) кёп болгъан адамла жашагъан регионланы туура этгенди. Ол жаны бла алчылыкъны Татарстан, Санкт-Петербург, Тюмень эмда Тула областыла тутадыла.

Алгъаракълада уа Попова коронавирусдан ауругъанланы саны 50 кереге азайгъанын билдиргенди. Арт айлада къырылда аллай саусузла дайым азайып барадыла, деп къошханды ол.

ТЕКУЛАНЫ Хауа хазырлагъанды.

Тюбешиу

Бир бирге сынамларын айтхандыла

Къабарты-Малкъарны кёп фатарлы юйлеге тынгылы ремонт этиу Фондуну башчысы **Артур Шогенов** Дагъыстан Республиканы тийишли Фондуну башчысыны къуллугъун толтургъан **Салам Гасайниев** бла тюбешгенди. Аны кезиуюнде ала регионларында сагъынылгъан жумушланы тамамлауда сынамлары бла шагъырейленнгендиле. Делегацияны санында республиканы Фондуну битеу бёлюмлерини таматалары да бар эдиле.

Тюбешиуде кёп фатарлы юйлеге тынгылы ремонт этиу жаны бла законодательствону, тёлеулени жыйыуда къаллай чурумлагъа тюберге тюшгенини юсюнден сёлешгендиле. Дагъыда борчларын толтуруудан албугъартып тургъанланы жууапха тартыу амалланы сюзгендиле.

Артур Шогенов айтханыча, Дагъыстанда коллегалары ремонт этиу программаны жылдан-жылгъа игилендирге барадыла. «Ишни къурауда, фатарланы иеленден тёлеулени жыйыуда аланы жетишимлери баямды. Аны себепли бу тюбешиу бизге кёп жаны бла хайырлы болгъанды», - дегенди ол.

ОМАРЛАНЫ Мурат.

Жазылыу – 2020

Сентябрьден алып башларча

БАГЪАЛЫ ЖАМАУАТ!

Белгилисича, озгъан ыйыкъла, айла хар адамгъа, юйюрге да бек къыйын, къайгъылы кезиу болуп чыкъгъанды. Бу сылтаула бла, бизни акъылыбызгъа кёре, талай окъуучубуз шёндюгю жылны экинчи жарымына «Заманнга» жазылалмай къалгъанды.

Болсада ишни тюзетирге онг барды. Сиз 24 августха дери ана тилибизде басманнган газетге жазылсагъыз, аны 1 сентябрьден алып, окъуп башларыкъсыз.

Жазылыуну тёрт айгъа багъасы – 456 сом 32 капек.

Бизни индексибиз – П5893

Тойла, тойла – кёллендирген эмда умутландыргъан къууанчла ...

3-чю бет

Жашлагъа, къызлагъа аламат юлгю

4-чю бет

БЕЛГИЛЕУ

Айырмалылагъа – сыйлы белгиле

Къабарты-Малкъарны Спорт министерствосунда, Физкультурникни кюнюне аталып, ведомствону ишлеринде айырмалы болгъан келечилерин сыйлы белгиле бла саугъалагъандыла. Жыйылгъанланы министрни орунбасары Аналаны Аслан алгъышлагъанды. «Сизни хар биригиз да республикада спортну бла физкультураны айнытыугъа уллу къыйын саласыз, аны ючюн жюрек ыразылыгъыбызны билдиребиз», - дегенди ол.

Белгилеге 23 адам тийишли болгъандыла, аланы араларында тренерле, спорт школланы бла комитетлени таматалары, инструкторла-методистле эм специалистле бардыла. Саугъаланнганланы къаурумуна олимпиада резервли спорт школну боксдан тренери Аттасауланы Ислам, Черек районну физкультура, спорт эмда жаш тёлю организацияла жаны бла комитетини специалисти, тренер Герийланы Хусей, «Спорт школ» учреждениясы тренери Мызыланы Борис, «Спорт школ Эльбрус» учреждениясы директору Наршауланы Артур эм башхала киргендиле.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

12 август - Жаш тёлюню халкъла аралы кюню

Нальчик шахарны 49-чу номерли сабий садыны башчысы Къадырланы Амина жаш адам болгъанлыкъгъа, педагогика сынамы асламды. Онбеш группада юч жюз бла алтмыш сабий ючюн жууаплыды.

Быйылгы дежурный къауум да жабылды, август а озгъан окъуу жылны сюзерге, жангы жылгъа жарыкъ умутла бла кирирча тынгылы муратла салыуну кезиуюдю. Ол затланы юсюнденди бизни бюгюннгю ушагъыбыз да.

-Къалай сайлагъан эдинг педагогиканы?

Къайры барайым окъургъа, не усталыкъны сайлайым деп къыйналмагъанма. Мен сабийлигимде битеу оюнларыбызда устаз болуучу эдим, гитче эгешчигим, тенглерим а – мени окъуучуларым. Китапланы бек сюеме, жырларгъа, тепсерге, концертле къурагъа да не заманда да хазырма. Не десек да, кёплени ким болуп ишлериклери эртгеден окъуна кёрюнюп турады.

«Ата-анала балалары бла миллет тилде сёлешселе, аланы билимлерин айнытыргъа амалыбыз барды»

-Алай жарыкъ умутла толур ючюн кёп ишлерге тюшеди.

-Бютюнда усталыкъ жаны бла. Мен филология факультетни немис тил бёлюмюн 2012 жылда бошагъанма, алай 2008 жылда заочно халгъа кёчюп, Бабугент элде онунчу номерли интернатда ишлегенме. Артда университетде дерсле бергенме, аны бла бирге уа сабий садда юйретиучю болуп турганма.

Энчи сынау бек багъалыды. Жаланда китапланы окъуу бла тынгылы ишлерге юйренирге жокъду жол. Кюнден-кюннге кесинги жетишмлеринги, халатларынгы сюзе, ишни эбине тюшюнесе. Бу садикде да алгъа юйретиучю болуп турганма. Бусагъатда не соруу чыкъса да, мен кесими ишчини жерине салама, таматама деп кесими кётюрмейме. Урунууда бир бирге хурмет–сый этилмесе, бир зат да къуралмайды.

-Августда ата–аналагъа не зат айтырыкъ эдинг?

-Шёндюгю жашауда ата–анала сабийлерин бек аз кёреди: - биринчи сабий сад, ызы бла – школ. Пандемия айлада юйде бирге турганларын кёпле кётюралмагъанларын ачыкъ айтхандыла. Анга сейир этерчады. Къырал учреждениясы окъутхан, юйретген этгенликге, ёз юйню алышмайдыла. Алгъын ыннала-аппала, атала–анала жашай эдиле да балала бла, кеслерин бек насыплылагъа санап!

Августда бирге жыйылып китапла окъугъуз, музыкагъа тынгылагъыз, фильмлени юслеринден хапарла бардырыгъыз – ол да жашауду! Ала эсибизде къаллыкъ багъалы такъыйкъаладыла. Бусагъатда сабийлени тиллери бай тюйюлдю, суратлау литератураны окъургъа сюймейдиле.

Сиз алагъа кесигиз сюйген авторланы юслеринден айтамысыз, не чыгъармаланы къайтарып окъугъаныгъызны билемидиле балаларыгъыз? Былайда бир затны энчи чертип айтыргъа сюеме: ынналагъа, аппалагъа къонакъгъа барыгъыз. Сабий аланы къатларында кёп ахшы затлагъа юйренирикди. Миллет ыз–къылыкъ не зат болгъаныны билликди.

-Амина, кёпле сабий садланы хаталарындан ана тилле унутуладыла дейдиле. Сени оюмунг а къалайды?

-Сабий садда малкъар эм къабарты тилледен дерсле бардырыладыла. Спектакъле салабыз, байрамларыбызгъа сабийле кёпден назмула юйренедиле. Миллет жашауну турмушун ачыкълагъан музейибиз да барды.

Алай бизге кёп миллетлени сабийлери жюрюйдюле, ала барысы да ангыларча ишибизни къырал тилледен биринде – орус тилде – къурайбыз. Юйде атала–анала балалары бла кеслерини тиллеринде сёлешселе, анга юйретселе, биз аланы билимлерин кючлюрек, теренирек эталлыкъбыз. Алай кеслери бир зат да этмегенлеге болушхан бек къыйынды.

-Аналыкъ сынаугъ болушамыды?

-Хау, бек болушады. Бош заманым аз болгъанлыкъгъа, мен эки сабийни телевизор бла компьютерге къоюп къоймайма. Соруулларына жууапла береме, ушакъла бардырама. Ала биледиле жюрегимде, жашауумда да кеслерини сыйлы жерлерин.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

Тинтиуле

Дистанцион халда урунныганланы эркинликлери сакъланырча

Россейлилени ючден экисинден артыгъы пандемияны кезиуюнде дистанцион халда ишге кёчгенлерине шартлайдыла «Единая Россия» бардыргъан сорууну эсеплери. Ол партияны таматасы Дмитрий Медведевни жамауат приёмныйлерини мурдорунда 16 июльдан 23 июльгъа дери бардырылгъанды. Анга Россейни 83 регионундан 7210 адам къошулгъанды.

Сорулгъанланы 92 проценти «удалёнкада» ишлегенни офисде урунныган адамныча эркинликлери болургъа керекликсин чертеридле. Адамланы 93 проценти дистанцион халгъа кёчгенде айлыкъны къысхартыргъа жарамагъанын белгилейдиле. Анкетированиягъа къатышханланы 90 проценти ишчи замандан тышында инсан телефон байламлыкъда болмазгъа боллугъун айтадыла. Дагъыда 91 проценти дистанционкада ишлегенни энчи заманында урунургъа жаланда аны кесини ыразылыгъы бла чыгъарыргъа боллугъун белгилейдиле, аны да айлыкъны тышындан хакъ тёлёп.

Соруугъа къатышханланы 87 проценти ишчи «удалёнкада» жаланда юйюнден угъай, анга тап башха жерден да ишлерге боллугъун чертедиле, 78 проценти уа иш бергенле анга ишчи жер жараштдырыргъа тийишлисин айтадыла.

Тинтиуню эсеплери Урунуу кодексге эжинчи пакет эсгертиулени кийиргенде эсге алынырыкъдыла. «Бу тинтиу эм сорулгъан адамладан предложенияла андан ары сюзюуге партияны Председатели Дмитрий Медведевге эм урунуу законодательствогъа тюрлениуле кийириу жаны бла ишчи къауумгъа ётдюрюллюкдюле», - дегенди «Единая Россияны» генсоветини президиумуну гражданланы обращениялары жаны бла комиссияны председатели Жанна Одинцова.

Июньда «Единая Россия» Урунуу кодексге дистанцион халда ишлеуню юсюнден эсгертиулени Къырал Думагъа жибергенин эсигизге салайыкъ – ала дистанционно ишлегенлени эркинликлерин сакълау бла байламлыдыла. Аланы офлайн болургъа эркинликлерин къоруулауну, электрон халлы документооборотну женгиллендириую эм офисден бла юйден ишлеуню онгларын ачыкълауну юсюнден барады сёз.

КъМР-ни Парламентинде Урунуу, социал политика эм саулукъ сакълау комитетни председатели, «Единая Россия» партияны республикада бёлюмюню регион политсоветини келечиси Хусейн Кажаров KABARDIN-BALKAR.ER.RU сайтда комментарийледе соруугъ эсеплери алгъадан сакъланнганыча эм дурус ойлашыу халлы болгъанларын белгилегенди.

- Бюгюнлюкге «удалёнка» урунууну магъаналы халлы бир тюрлюсюдю. Алай ишлегенле аз тюйюлдюле. Аны себепли адамла офисде урунныганладача эркинликлени излегенлери сейир тюйюлдю. «Единая Россия» партия хар затха эс буруп, излемлеге заманында къарайды. Анга кезиулю шагъатлыкъны бардырылгъан соцопрос да этеди. Аны эсеплери урунуу законодательствогъа тюрлениуле кийиргенде да эсге алынырыкъдыла, - дегенди Кажаров.

Владилен ПЕЧОНОВ,
«Единая Россия» партияны Къабарты-Малкъарда бёлюмюню пресс-секретары.

ИНВЕСТИЦИЯЛА

Магъаналы бёлюмню ёсюуюне тири къатыша

Къыралны къыбыла эмда шимал-кавказ регионларында къурулуш бёлюмге Сбербанк быйыл аслам кредит берип себеплик этгенди. Аны ачха бла тергегенде, банк тийишли проектлеге битеу да 52 миллиард сом жибергенди, деп билдиргенди финанс учреждениясы пресс-службасындан.

Саулай айтханда, сагъынылгъан регионлада бюгюнлюкде 13 миллион чакълы квадрат метр журтланы къурулуш барады. Ол кеси да 120-дан артыкъ проектди.

Дагъыда бёлюмге кредитлени эскроу-счётла бла биринчи берип башлагъанланы санында Сбербанк да бар эди. Бюгюнлюкде андагъы келишимлени 90 проценти бу амал бла этиледиле. СКФО-да эскроу хайырланылып бардырылгъан къурулушну барлыкъды. Нек дегенде жангы амалгъа шёндю ишлене тургъан объектлени жаланда 40 процентни кёчюрюлгенди.

- Биз къурулуш бёлюмню баш финанс партнёрубуз дерге боллукъду. Къурулушчула, алыучула бла да ишлейбиз. Экономикада чырмаулукъла бола тургъанлыкъгъа да къарамай, компания тириликни тас этмезге кюрешедиле. Быйыл банкны тийишли кредит портфели 60 процентге кёбейип, 52,2 миллиард сомгъа жетгенди. Къыбыла эмда шимал-кавказ регионлада бу кезиуде битеу да 41,4 миллиард сом багъасына 55 келишим этилгенди. Ол санда эскроу амал бла – 44. Бир игиси – партнёрларыбыз цифралы технологияланы да тири хайырланып башлагъанлары. Хар ючюнчю заявка онлайн халда берилгенди, - дегенди Сбербанкны къыбыла-кюнбатыш бёлюмюню башчысы **Евгений Титов**.

Банкны ипотека программалары да иги ёсюм кёргюзтедиле. Быйылны биринчи жарымында бёлюм быллай программала бла 48,8 миллиард сом бергенди. Тенглешдирип айтханда, ол былтыры кёрюмдюсюнден онеки процентге кёбюрек болады.

Апрельни аллында, пандемия башланнганыны хатасындан, ипотека кредитлени бериу азайгъан эди, алай майда уа мартдача аллай бири берилгенди. Банкда айтханларына кёре, анга «Къыралдан болушлукъ - 2020» деген программа себеплик этгенди. Аны чеклеринде берилген ипотеканы орталыкъ ставкасы 6,4 процент болады. «Электрон регистрация» сервиси быйылланнганда уа 0,3 процентге азайтылады. Ахча жыйырма жылгъа дери бериледи, биринчи тёлеуню ёлчеми уа фатарны багъасыны онбеш процентин тутады.

«Къыралдан болушлукъ - 2020» программа бла сагъынылгъан регионлада Сбербанк 12,1 минг заявканы дурус кёргенди, аладан экиден бирине уа (ипотекагъа) 11,1 миллиард сом бергенди. Ахчаны аслам кесегин (5,6 миллиардны) Краснодар крайда алгъандыла. Ызы бла Ростов область эм Ставрополь край барадыла.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Субсидияла

Коронавирусну профилактикасына танг себеплик

Гитче эмда орта бизнес бла юкрешгенлеге, сора дагъыда коммерциялы болмагъан организациялагъа (НКО) коронавирусну профилактикасына деп субсидия бериледи. Сёз мында отоулада дезинфекция этиую, антисептикле, маскала сатып алыуну юсюнден барады. Субсидияны бериую журукълары Россей Федерацияны Правительствосуну быйыл экинчи июльда 976 номерли бегими бла тохтащдырылгъандыла, деп билдиргенди КъМР-ни Экономиканы айнытыу министерствосундан.

Субсидиягъа ма бу сфералада къармашхала тийишлидиле: спорт, солуу, физкультура-саулукъландырыу, санаторно-курорт, кънакъ юйлени ишин бардырыу, жамауатха аш этиу, бытовой жумушла тамамлау, къошакъ билим бериу, акциз тёленирге керек болгъан товарла чыгъарыу.

Ахча къоллу болургъа излегенле 10 июньнга гитче эмда орта предпринимательствону бирикген реестринде болургъа керекдиле. Дагъыда сёзгъа айны биринчисине налогладан неда башха тёлеуледен борчсуз болургъа.

Заявленияларын налогла службада дурус кёргенлеге онбеш минг сом эмда хар ишчиси ючюн 6,5 мингишер сом берилликди. Энчи предпринимательлеге болушлукъну ёлчеми 15 минг сомду.

ОМАРЛАНЫ Мурат
хазырлагъанды.

Къарау

Санитария жорукъланы сан этмей

Роспотребнадзорну Къабарты-Малкъарда Управлениясы быйылны биринчи жарымында чабакъ продукцияны жараштдыргъан эмда сатыу-алыу бардыргъан 26 предприятияда тинтиуле бардыргъанды. Аладан сегизинде тюрлю-тюрлю бузукълукъла табылгъандыла, деп билдиргенди ведомствону пресс-службасындан.

Кемчиликлени асламысы алада санитария жаны бла жорукълагъа хазна эс бурулмагъаны, продукция тапсыз сакъланнганы, алыучулагъа товарланы юсюнден толу информация берилмегени бла байламлыдыла. Контрольнадзорлукъ ишни кезиуюнде инспекторла 67 проба алгъандыла. Ол санда санитария-химия, бактерия, радиология эмда паразитле жаны бла кёрюмдюлеге. Лабораторияда аланы барын да тинтгенден сора административ бузукълукъ этгенлеге 48 минг сом тазирле салыннгандыла. Управлениянда быллай тинтилени мындан арысында да бардырып турургъа умутлу болгъанларын билдиргенди.

Бизни корр.

Пенсия фонд

Барып айланыргъа керек тюйюлдю

2020 жылны 15 июлюндан сора тууган балагъа СНИЛС-ни алыр ючюн Пенсия фондха барыргъа керек тюйюлдю. Ол къырал жумушланы тамамлауну порталыны юсю бла документни ананы энчи кабинетине кеси жиберликди.

Сабий тууганыны юсюнден билдириу фондха ЗАГС-дан келеди, олсагъатлай баланы энчи страховой счётуну номери бегитиледи. Алай бу амал бла къырал жумушланы порталында (ЕПГУ) эсепге тургъан ата-анала хайырланаллыкъдыла.

Сабийлени интернатдан алып ёсдюргенлеге СНИЛС-ни алыуну жоругъу алгъыннгылай къалады, нек дегенде керекли информацияны жангыз да опекунла кеслери бераллыкъдыла.

ЕПГУ-да эсепге турууну юсюнден эсгертиуле https://www.gosuslugi.ru/help/faq/c-1/1 сайтда бериледиле.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Финансла

Кёпле депозитни сайлайдыла

Быйылны биринчи жарымында Къабарты-Малкъарда Россельхозбанкны бёлюмюнде (РСХБ) адамланы депозитде ахчалары 4,2 миллиард сомгъа жетгенди. Сагъынылгъан кезиуге 680 миллион сом багъасы 1,5 минг чакълы бир вклад ачылгъанды.

Кёпле асыраргъа берген ахчаларына къошулурча эм сюйген заманларында алыргъа жарарча депозитлени сайлайдыла. Аладан бири «Пенсионный Плюсду». Аны сайлагъанланы 30 проценти жыл санлары жетгенледиле.

- Бюгюнлюкде ахчаны сакъларгъа эм анга къошулурча этерге депозит ахшы онгладан бириди. Къыйматлы программаланы, жамауатны банкга ышаныу да ёсе баргъаны ючюн клиентлеribизни санына да къошулуа барады, - дегенди РСХБ-ны сатыу-алыу эм башха жумушланы тамамлау жаны бла бёлюмюню таматасы Ислам Яганов.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

ТОЙЛА, ТОЙЛА – КЁЛЛЕНДИРГЕН ЭМДА УМУТЛАНДЫРГЪАН КЪУУАНЧЛА ...

Жангы юйюрню къуралыуу эки адамгъа, аланы ахлуларына угъай, саулай жамауатха, халкъыбызгъа да бек магъаналы шартды. Ахыр заманда, не тюрлю чырмауларгъа да къарамай, этиледие таулу тойла. Алай эсе уа, жашау барады, сабийле къошуладыла, миллетибизге къууанч бере, тамблагъы кюнюбюзню бюгюнден иги боллугъуна ийнандыра.

Аны юсюнден айтханда, жашларыбыз не заманда да кеч юйдегиленнгендиле деген айтыу жюрююдю. Ол ётюрюкдю. Халкъда «Эрге барлыкъ – онсегизден, къатын аллыкъ – онтогъуздан», – деген сёзле сакъланадыла. Биринчиден, жаш адамладан туугъан сабийле саулукъну боладыла эмда ала таматаланы къолларында, халкъыбызны адет-тёрелерине юйрене, ёседиле.

САКЪЛАННГАН, САКЪЛАНМАГЪАН АРИУ АДЕТЛЕРИБИЗ

Эртгеледен келген ариу адетлерибизден бири сайланнган къызны юйюне келечиле жибериудю. Ол Аллах да сыйлы кёрген жумушну жууукъ-тенген сыйлары жюрюген юч-тёрт адамгъа буюрадыла. Таматалары асламысында жашны ана къарындашы болгъанды. Тап кёрмеселе, къызны жаны ол кюн окъуна келгенлени умутларын юзгенди. Тийишли кёрселе уа, «сагъыш этерге» заман излегендиле. Алай бла келечиле эминчи да баргъандыла.

Алда энди унутула баргъан бир ариу адет да болгъанды: сёз тауусхандан сора къыз жашны атаанасындан, жаш да аныкъыладан бугъуп айланнганды. Тойгъа хазырланнган юйге къоншула, тукъум адамлары болушхандыла. Бюгюн, Аллахха шукур, ол жаны бла берекет барды.

МЮЙЮШ ЖАБЫУ

Келиннге отоуда мюйюш бёлгендиле, жабыу (къаланкъа) тагъып. Келинчик бла жаланда дигиза сёлешгенди ачыкъ. Алайда биринчи эки кюнде къызны биргесине келгенле оноу этгендиле. Той ыйыкъгъа дери, андан кёп да баргъанды. Келинни юйге айдан сора кийиргенлери да болгъанды. Ол заманны ичинде дигиза аны жумушуна къарагъанды.

Жаш а улан нёгери бла биринчи кюнледе болуп юйде тургъанды. Аны таматалагъа ачыкъ этгинчи, кесини юйюне уа халкъ жукълагъандан сора келгенди, танг атхынчы кетгенди. Киеуню къартланы алларына келтирип, ачыкъ этиу а халкъ театр искусствону тюрлюсюдю.

Тойгъа къызла кеслери бармагъандыла, аланы ол юйден къызла бла жашла барып алгъандыла. Къууанчны кесини таматасы болгъанды – бегеуюл. Тойну, жырны шарайыпсыз бардырыу аны борчуна саналгъанды. Тепсеу башланнганда, гюрен ортасына ол биринчи таматаны чыгъаргъанды. Ол жаш адамлагъа жол ачханды. Жыр да таматаладан башланып, жашлагъа ётгенди.

ЗАМАННЫ ТЫЙЫЛМАЗЛЫКЪ ИЗЛЕМЛЕРИ

Жангы адетлени юслеринде айтханда, аланы бары да келишип бармайдыла бизни менталитетибизге. Биз тыш затны къыйналып алабыз. Ол шарт а къайгъы туудурады. Алай а ата-бабаларыбызча жашаргъа керекбиз деп тохтагъан да тюз келмейди бирде.

Сёз ючюн, тойну жангыз кюнню ичинде этип, эминчи кюн жангы жууукъла бирге олтуруп, бир бирни танып, жаш адамланы аякъларын, къолларын бошлайдыла. Бусагъатда жашау теркди. Тойну узакъгъа созуу магъанасын тас эте барады. Насыпха, киеу нёгерле къызны юйюнде зат урлагъан, алгъын оюннга саналгъан, эриши адет да къалгъанды.

Киеу нёгерни хар бир он метрден аллын тыйып, сатыу этиу а алгъынча барады. Алай бирбирледе зауукълукъ келтирмейди. Ким ачыуланады, ким ангылайды, ким ангыларгъа да сюймейди.

Жангы келин танг атхынчы къобуп, элде арбазны, орамны сыйпагъан адет ариуду. Алай шахарда, уллу юйде жашагъан бир жаш юйдегисине алай эт деп тохтагъанын билгенли уа сагъышлыма.

Алгъын тойланы тукъум кеси сайлагъан адам эдиле. Бусагъатда уа аллай иш бла кюрешген энчи жашла бардыла. Бирде тойгъа келсенг, ала хазырланып, тап сёлешгенлерин, кеслерин ариу жюрютгенлерин кёресе. Бирде уа сантларыннан арып кетесе. Белгили жырчыла уа къууанчны жарыкъ этедиле. Жарсыуга, эртгеча жырлагъан таматала аздан-аз бола барадыла.

КЪОРАНЧЛА

Къоранчланы юслеринден айтханда, бир-бир жууукъ юлюшле эки жаны да жаш юйюрге болушууну тюзге санайдыла. Алай а, «кёзлерин жандырып, къуру къолу бла кирип» келди деп айтдырмаз ючюн, юйню ичиндегилеге этиледи сый. Анга алгъын юй къач дегендиле.

Къыз кийимлени чачыу да къалгъанды. Ким кимни эскисин киеди? Алай аны орунуна бир ненча алтын берген адет чыкъгъанды. Ол да тюздю дерге ыйыйынды.

Алгъын киеуню, келинни атааналары тойда кёрюнмей эселе, бюгюн бары да бирге олтурадыла. Киеу да болуш юй излемейди.

Келинни келтирирге къаллай бир кёп машина барса, ол аллай бир даражалыгъа саналады. Ала уа, гюлле, кийизле бла жасалып, дунияны сигналдан, жырладан толтуруп барадыла, танымасанг да, жангы юйюр къурагъанлагъа алгъыш айтдыра.

Сыйгъа деп кийиз басар, чалыу этер, чачакъ тюер, жууургъан сырыр кереги да жокъду – ол затла тюкенледе табыладыла. Кесине керекни да келин кеси сайлап алады... Алгъын къызгъа къалыннга мал бергендине, ана сюю ючюн деп. Бусагъатда ачха къодыла.

ЮЙДЕМИ, РЕСТОРАНДАМЫ?

Бу соруу кёплени сагъыш этдиреди. Анга тюрлю-тюрлю къарамла жюрюйдюле. Элчилени бир-бирлери да, къолайларын Аллах алмасын, тойларын ресторанда ётдюрюрге излейдиле, онгларын кёргюзте. Бир жанындан, юй тар эсе неда фатарда жашай эсенг, от ман амалды. Шапала да излетмейди. Тойгъа келген жууукъ тиширыула да омакъла, ариула, тизгинлиле болуп, къууанчха къууат саладыла.

Алай а чурумсуз тюйюлдю ол да. Рестораннга баргъанла ол дауурда алгъышланы окъуна тынгылы эшитмейдиле. Музыка асыры уллудан, къулакълары шуулдап: «Ашаргъамы келгенем, къууанчха келгенем ансы», – деп, ёразы болмай кетедиле. Бютюнда бизнича уллайгъанла.

Алай а, хар къайдача, мында да иш оноучу къаллай болгъанына кёре барады. ЗАГС-дан келип, тойда некях этиу да тёреге айланнганды. Къууанч баргъан жерге киеу нёгерлери бла келип, алагъа бёлюнгген, кёзге илинмеген жерде олтурсала, ол тап кёрюнеди кёзге. Келин да алай. Бизде бусагъатда аны башха тюрлюсю чыкъгъанды: келинчикни эки жанында эки къыз сюелип, жалукъну тешип, тёрт къанатындан тутадыла да, тёрт жаш а, тепсей келип, аладан бири, ариу къумач бла чулгъаннган таякъгъа илиндирип, аны жашауу келген тиширыуну инбашына атады. Аны юйленир заманы жетип тургъан жашны къызыны. Андан жашырын тилеп, сюйгенлери бла тепсегенле да болгъандыла. Жаш, къызны аллына келип, баш уруп, алай чыгъаргъанды гюрен ортагъа.

Тойда киеу бёркюн алгъан оюн жюрюйдю. Биреу жетип алса, ол сагъат киеуге башханы бёркюн кийдирип, аныкъын а артха тазир тёлеп аладыла. Бусагъатда тойну сейир ётдюрюрге излеп, жау жилле тагъып, бужукъгъа ёрлетип сынагъанла да тюбейдиле.

СЫЙ, САУГЪАЛА

«Къыз чыгъаргъан – къызыл къымыжа. Этни да ашады, бетни да ашады», – дегендиле эртте, бу затны сагъына. «Аман къызгъа – къазан къошакъ», – деп да айтхандыла къазанла бек багъалы болгъан бурун заманлада. Алай а ол да магъанасын тас этмегеннге ушайды.

Ортада алгъан-берген болмасын, жангы юйюрге этейик болалгъаныбызны деп не къадар кюреше эсек да, аллай бир къошула барады сыйгъа. Бир жанындан, Аллах, Аллах, ырысхы да сюйген адамынгы къууандырыргъа бериледи дейсе. Алай эсе, аны ол юкн халкъны къаратып бермей, жашау узуну берип тур, ким угъай дерикди. Тойда уа, келинчикни юйге кийиргенде, аякъ басар жер болмай къалады сыйладан бла аланы аллыкъладан.

Сыйны юсюнден айтханда, алда къыз кесини къол ишде хунерин кёргюзтгенди къайнларыны этген саугъалары бла: кийиз, эшилген зат, чачакъларын кеси тюйген жаулукъла, къыйырлары омакъланнган къол жаулукъла, жан жаулукъла... Ол себепден сый этерге керекмиди, керек тюйюлмюдю деген соруула туумагъандыла. Мен былайда къыз кеси хайырланырыкъ бернени юсюнден айтмайма.

ЗАРАНЛЫ ЭРИШИУ

Бусагъатда уа ким иги сыйлады деп эришедиле къыз чыгъаргъанла. Айхай да, хычыуунду саугъа алыу, алай ... Онгларына кёре этмей, башхаладан артха къалып, сабийлерин мудах этерге сюймей къыйналгъанла да бардыла арабызда.

Бриллиант ташы болмаса, бош алтынны жукъгъа санамай, ыспассыз этип сёлешгенлени, келинден норка шубала изегенлени, алай болмаса, жаш юйюрню чачаргъа юкрешгенлени да кёребиз жашауда. Къуру къола бла киши да чыгъарлыкъ тюйюлдю къызын юйюндеи, алай бу затланы юслеринде бир марда болурча оюмгъа келирге уа тийишлиди, халкъ эсек, бирге.

Алгъаракълада бир къарачайлы жаш айтып эшиттенме, кёпле ол сый, берне, къалым ресторанда той деген затланы юслери бла, юйдегили болалмай, къалып къаладыла деп. Алай бла ол уллу жарсыу болуп чыгъады ансыз да аз адам саплы миллетибизге. «Эл сайын алып къарасанг, жыйырма, отуз, къыркъ жаш турадыла юйдегиленмей, уллу тойла эталмай, гитчелеге уа менсинип», – дей эди ол жаш адам. Ол шартны узакъ бармай тюрлендирирге излерикди хар бир эси болгъан адам.

КЕЛИШИУЛЮК БЛА УШАГЪЫЫСУЗЛУКЪ

Бир-бир тойла бир да ариу ётедиле. Киеу кеси жыйыны бла, келинчик да жабыу артында нёгерлери бла энчи олтурадыла. Келгенле да аланы атлары жазылгъан жерледе орунларын аладыла, таматалыкъларына, тиширыу, эр киши болгъанларына кёре, хар ким кеси жерин табады.

Тойну эллтген, кесини ишин тынгылы этерге сюйген адам болса, ортагъа чыкъгъынчы, эки жанын да иги танып, хапарлы болады. Кезиулеп аш къанганы артларында олтургъанлагъа жанлап, аны бла таныщдырып, анга сёз береди. Жырны, тойну да кезиулеп, къонакъланы кёллерин кётюреди.

Алай а кёзге урунгган, бизге келишмеген затла да тюбейдиле быллай къууанчлада. Бир-бир тойлада жангы келин бла киеу, буюкъмай, уялмай, къайынланы къатларында эркин айланадыла.

Бизде жюрюмеген адетни этип, аланы бирге олтуртадыла, экисине энчи жасалгъан аш къанга къурайдыла. Хар кире келген келинни къучакълайды. Аны къой, ортагъа чыгъып тепсейдиле, бир бирге торт къапдырадыла. Да сора аны юйге кийиргенни магъанасы недеди? Ол затлагъа той бардыргъан эс бурургъа керекди.

Келинчикни кийими да кёп болгъанды не заманда да.

Аш къанганы юсюнде тамата, чам эте, шапагъа да эсгертир затын айта, сабыр сёлешгенди, жауурун къалакъгъа къарап, анда кёргенин айтханды, баш сюекни юлешгенди. Аш къангадан къобуп, той этер, жыр айтыр заманны да ол белгилегенди.

Жыр дегенлей, тойлада жюрюген оюнладан бири жыр эришиу болгъанды. Кеси жаны хорлар ючюн башха элден чакъыргъанла да болгъандыла жырчыны. Аллай эришиуле, жашлада жюрюген айтышла танг атхынчы баргъан зауукълу заманла эсгериледиле халкъыбызда.

Асламында тюз тепсеуге бла абезеххе баргъандыла тойда. Къарагъанла, гюрен туруп, къарс ургъандыла. Абезеххе сюйгенле чыкъгъандыла бирге, алай бла алагъа бир бирге тасхаларын билдирир онг чыкъгъанды.

Тепсерге къызланы, жашланы бегеуюл айыргъанды. Ол омакъ жасалгъан таягъы бла кёргюзтгенди алгъа жашны, ызы бла къолгъа алып, эл сайын бу къыз бу жашха тийишлиди деп, атааналарына билдирип, ол ишни болжалсыз къолгъа аладыла. Бизде да аллай таматаламы керек болурла?

Онгу болса, тойну юйде этгенни тюзге санайма. Алгъышлада айтылгъан берекет, насып, къуанч да жол этеди энди келлик ахшылыкълагъа деп, аллай къарайма. Сыйны юсюнде уа къууанч ёчюлюп къалгъанын да кёргенбиз. Алай болмаз ючюн, бир адам да артыкъ зат сакъламаз ючюн ол ишде бир марда салыргъа керекди.

БАШ КЪАЙГЪЫРЫУ – ЖАНГЫ ЮЙЮРНЮ НАСЫБЫ

Тойну культурасы деген ангылам барды. Ол бизде бюгюн туумагъанды. Ёмюр жолларында кёпню кёрген ата-бабаларыбыз сюрмелеп кетген той журукълада уллу сыйла, къоранчла жокъдула, жаш адамлагъа къайгъырыу а барды. Оюн, жыр, тепсеу – ма аладыла тойну мурдору.

Онгубузгъа кёре, кишини да мудах этмей, эки жаш адамны сезимлерин да аяп, сый – бирюкюнюк, той къууанчы келтирген насыб а ёмюрлюк болгъанын эсге алайыкъ. «Бизни тоюбузда ол къалай ариу алгъыш этген эди! Ол къалай ариу тепсей эди! Ол а къалай ариу жырлай эди!» – деген эсгериулени саугъа этейик юйюр къурагъан жаш адамлагъа. Тойдан, жырдан, къууанчдан айырмасын миллетибизни Аллах.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

КЕЛИННИ ЧЫГЪАРЫУ

Белгиленнген кюн келинни алыргъа киеу нёгерле барадыла. Бусагъатда аланы санларын тохташдыргъан къыйынды. Ата-бабаларыбыз а ол затда да чекни билгендиле: ариу къылыкълы жашладан он-онбеш, боюнуна атыучу эдиле эртте деп да эшитгенме. Алай бла къызла тешип, жашладан бири уа алып, жаулукъланы жерлерине тапдырады. Той макъам согъула, адетни былай баргъаны бек ариуду.

Эртте жаулукъланы келинни башындан туудукълары кёп болгъан сыйлы ынна тешгенди деп да айтадыла, эр киши тиймезча аны жаулугъуна. Ол артха, юйге, халкъгъа аркъасын бурмай киреди.

ТЕПСЕУЛЕ, ОЮНЛА, АЛГЪЫШЛА, ТАМАТАЛЫКЪ ЭТИУ

Тойда бек даражалы адамла тамата бла бегеуюл болгъандыла. Тойгъа чакъырылмай келиу, мардасыз ашагъан, ичген да айыпха саналгъанды. Боза аякъ бир болгъанды. Хар бир къонакъны аллына уа чёмюч салынгъанды, аланы бир бирге къакъмагъандыла. Биринчи алгъышны тамата кеси этгенди.

Сёз, бюгюнча, хар кимге да берилмегенди, адет бла тогъуз алгъыш айтылгъанды. Жамауатда алгъышны ариу айта билгенле кёрмейдиле, алай, къучакълап, ариу алгъышла айтадыла. Бир-бир элледе ол машинадан чыкъгъанлай, башындан тюй не пиринч чачадыла, босагъада бал къапдырадыла. Алай юйге кийиргенде да этедиле бир-бир жерледе. Ол кюн жаш адамланы некях бла байлайдыла.

БАШ АУ АЛЫУ

Тойну бек ариу кесегине келинни «юйге кийириу» саналады. Ол ата-бабаладан келген адет, ненча тюрлю болса да, кесини жангылыгъын тас этмегенди.

Келинни башында юч уллу жаулукъ болады. Акъ гыранча аны тазалыгъыны белгисиди. Аны алынгнаны келиннге кёзге кёрюнюрге эркинлик берилгенини белгисиди. Эминчи жаулукъ, ол асламысында кишмир болады, юйню ичинде аны аякълары бош этилгенлерин бадиреди. Юсю жаулукълары тешилгени ол юйде ишни юсюне сюелирге боллукъду дегенни айтадыла. Белине къысхан жаулугъу уа, алгъын ол кюпес болгъанды, юйюр жашауну бардырыуну белгисиди.

Алгъын келинчикни баш ауун ол баргъан юйню жетген туудугъу алгъанды, сыйлы, эшилген къамичи сап бла узалып. Аллай болмаса уа, къаршы жууукъладан жаш адам.

Бизде бусагъатда аны башха тюрлюсю чыкъгъанды: келинчикни эки жанында эки къыз сюелип, жалукъну тешип, тёрт къанатындан тутадыла да, тёрт жаш а, тепсей келип, аладан бири, ариу къумач бла чулгъаннган таякъгъа илиндирип, аны жашауу келген тиширыуну инбашына атады. Аны юйленир заманы жетип тургъан жашны

Альпинизм

Жашлагъа, къызлагъа аламат юлгю

Жаппуланы Рамазаннга 83 жыл болады. Бир талай заман ол Минги тауну тёппесине чыгъар мурат бла жарау эткеннлей тургъанды. Айтхылыкъ Жатчини туудугъуну умуту уа бу кюнледе толгъанды.

Акъсакъалны жетишимине къууанмагъан миллетибизде хазна адам табылмаз. Эки кюнню ичинде уллу-гитче да социал сетьледе Рамазаннга ыспас этедиле, алгъашлайдыла. Огъурлу аппа таучулукъда бизни халкъгъа жетген хазна табылмазлыгъына энтта да бир кере кёргюзтгенди.

Кыыйынмы ди муратха жетиуню жолу деген соруугъа жууап бере, ол:

- Артха тюшген къыйыныракъ ди кётюрюлгенден эсе. Кесими чабыт тюшерик суна эдим да, мен умут этгенча тынч жумуш болмагъанына тюшюнгенме, - деп чертгенди Жаппу улу.

Акъсакъалны тюшерин а Азау талада халкъ жыйылып сакълагъанды. КъМР-ни Альпинизмдегн, таугъа ёрлеуден эм спорт туризмден федерациясыны таматасы Ёлмезланы Абдул-Халим алайда анга Минги таугъа чыкъгъанына шагъатлыкъ этген къагъытны эм «Альпинист России» деген белгини бергенди. Алай бла Къабарты-Малкъары тарыхында Жаппуланы Рамазан бек абадан альпинистге саналады.

Ёлмезланы Абдул-Халимни оюмуна кёре, абадан тёлюню быллай жетишимлерин кёрген жаш адамла да саулукълу жашау бардырыугъа итиннрикдиле.

СОЛДАН ОНГНГА: Ёлмезланы Абдул-Халим, Жаппуланы Рамазан эм Хаджиланы Азнор.

- Бизни борчубуз - ёсюп келген къауумну ахшы юлгюледе юйретиудю. Хурметли Рамазан да бу ишге кесини къошумчугъа» келдиле. Биягъы мен шапа, биягъы мен къарауах. Бир кюн къайын аннан: «Сарыуум келеди сени ашынгдан сора», - деди. Ол кюн Руслан бла экончи кере тюйюшдюк.

- Мен алагъа тюрлю-тюрлю азыкъла этип, ала уа тохтаусуз ашауда, артда уа сарыулары келеди! Азыракъ ашап кёрсюнлечи бир.

- Артыкъ сёлешме. Сени къыйынынгымы ашайдыла? Кеслерини юйлеринде къаллай бир сюйселе да ашарыкъдыла.

- Кеслерини юйлеринде ... Мени да барды юйюм, атам-анам да! Адамгъа, юйден сора, бет да керекди.

- Анамы, эгечлерими бетлери жокъду дергеми кюрешесе, Лариса?

- Кюрешмейме, ачыкъ айтама – жокъду. Аны къызы сабий табарыкъды, анга бир зат да этерге жарамайды, мен а, мен киштикми табарыкъма? Анга ауур зат кётюрюрге жарамайды, мен а эшекча ишлейме, ташырыкъ зат болса, манга буюрадыла.

- Тохта...тохта. Сен мени адамларыма алай айтып, мен сени бла жашаялмам.

- Жашама, сюймей эсенг. Мен а кесими былай малтатып турлукъ тюйюлме.

…Ата юйюме кетип, беш ай турдум. Жашчыкъ туугъанан сора Руслан юкн сайын келе эди бизге. «Къайт, хар зат да тап болур», - деп тилегенлей тура эди. Къайтдым, жашымы атасы болса сюе эдим. Алай манга къайын анам бютюн аман болду. Айтханымы эшитмегенча этип, хар ашха картофну, унну, быхыны, соханны санап, ёнчелел бере эди. «Келин тыш адамды, кюнакъды, тёзгере керекди анаиы онооуна, къылыгъына да», - деп эдим кесиме.

Алай кюнден-кюннге тёзюмюм тауусулуп баргъанын сеземе да, бир кюн Русланнга: «Кетерге сюеме, жашаялмайма мында», - дейме. Руслан: «Огъесе бирге кетейик. Мен сау къадарда жашым ёксюз нек болугъра къалгъанды?»- дейди. Алай анасы: «Мен жашымы ызындан барлыкъма, ол къайда болса, анда турлукъма», - дейди. Ол заманда: «Анангы къартлыгъында атма», - деген эдим.

Айырылдыкъ. Жашыма беш жыл болады: не Руслан, не анасы босагъабыздан бир кере атламагъандыла. Мен аман болаймы, сабийни уа не терслиги барды? Мени кёрюрге сюймегенлерин билеме, алай сабийлерин излемегенлерин а ангылаялмайма.

Бирде атасы неда ыннасы бла бир балачыкъны кёрсем, бизникилени эсгерип: «Мени жашыма къарап къалыгъыз барыгъыз да», - деп къаргъыш этеме. Манга айтханларын, этгенлерин да битеу кечгенме, алай сабийни къуандырмагъанларын а кечалмайма.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият
жазып алгъанды.

БОЛГЪАН ЗАТ

«Бийче» къызларыны къуруда шапалары болуп туралмадым»

Хар затны да унутханма, эсгериулени окъуна къыстайма эсимден деп, кеси кесиме кёл этдирип тургъанлай, бирде алай жюрегим чанчады, алай ачыйды. Аллай кезиулеримде, кесими тыялмай, кёз жашларымы тёгеме. Сен, мен жилясам, абызыырагъан этиучю эдинг: «Алай этме ансы, не да эт», - деучю эдинг. Энди жокъса къатымда мени жапсарыргъа. Ёмюрде да боллукъ тюйюлсе.

Мен хар затыбыз да иги боллугъуна къалай толу ийнанган эдим. Теличик! Анам да: «Иги юйню жашыды, тукъуму да сыйлы, билими, иши да барды», - деп. Билмей эдим ол заманда сени ананг жашаяубузну бузарыгъын. Бек алгъа: «Ишге барлыкъ тюйюлсе», -деди.

Мен а ёмюрюмде сабийлеге багъаргъа сюе эдим. Школда да, бу умутум бир заманда толур деп, къадалып окъуганма. Улутхагъа ачхабыз жокъ эди бизни, ю кере кюрешгенме медицина факультетте кирирге, болалмагъанма. Жукъламаз ючюн кофе ичип, узун кечелени китапла бла оздургъанма. Тёртюнчю кере окъуугъа киралгъанымда, битеу жууукъларыбыз келген эдиле алгъышларгъа. Ол мени биринчи жетишимим, биринчи хорламым эди.

Ише бармай токтарыкъ эдим, ол манга бир бош зат болса. Тюйюлдю бош зат. Поликлиникада мен кесими жеримдеме. Къайын анама сёз айтыргъа базынымай, баш иеме ишни болушун ангылатыргъа кюрешдим.

- Лариса, мени тюкенлерим, кафем бардыла, сени капеклеринг бизге керек тюйюлдюле. Мама ыразы тюйюл эсе, юйде олтур.

- Мен иш хакъ ючюн ишлемейме, Руслан.

-Сора не зат ючюн ишлейсе?

- Сабийлеге болушур ючюн. Билимим барды, аны хайырланмагъан гюнякды.

- Маманы жюрегин къыйнагъан да гюнякды, ол сюйгенлей эт.

- Сени ананг адам болуп, мен а таш тюбюндеми чыкъгъанма? Мен сизни къулгъуз тюйюлме, келинме.

- Келин юйде оноугъа бойсунургъа керекди.

- Угъай, керек тюйюлдю!

…Биринчи тюйюшюбюз арабызда эримеген бузчукъча къалды. Бир талай кюнден баш ием: «Мен ючюн ишге жюрюсенг да, угъай демейме. Анама сени врач усталыкъгъа чексиз сюймеклигинги ангылатып бир кёрейим», - деди, ышарып. Андан сора ишни юсюнден хапарла тохтадыла.

Русланны эгечи сабий табаргъа эки айы къалгъанда, къайын анам: «Балам бир ауукъ заманнга юйге келип солусун», - деди да, къызын юйге келтирди. Ол заманда мен да декрет отпускда эдим. Жаланда бир кере окъуна къызына аш этдирмеди, быстыр жуудурмады.

Бираздан а Тырныауздан ючсабийи бла тамата къызы «солургъа» келдиле. Биягъы мен шапа, биягъы мен къарауах. Бир кюн къайын аннан: «Сарыуум келеди сени ашынгдан сора», - деди. Ол кюн Руслан бла экончи кере тюйюшдюк.

- Мен алагъа тюрлю-тюрлю азыкъла этип, ала уа тохтаусуз ашауда, артда уа сарыулары келеди! Азыракъ ашап кёрсюнлечи бир.

- Артыкъ сёлешме. Сени къыйынынгымы ашайдыла? Кеслерини юйлеринде къаллай бир сюйселе да ашарыкъдыла.

- Кеслерини юйлеринде ... Мени да барды юйюм, атам-анам да! Адамгъа, юйден сора, бет да керекди.

- Анамы, эгечлерими бетлери жокъду дергеми кюрешесе, Лариса?

- Кюрешмейме, ачыкъ айтама – жокъду. Аны къызы сабий табарыкъды, анга бир зат да этерге жарамайды, мен а, мен киштикми табарыкъма? Анга ауур зат кётюрюрге жарамайды, мен а эшекча ишлейме, ташырыкъ зат болса, манга буюрадыла.

- Тохта...тохта. Сен мени адамларыма алай айтып, мен сени бла жашаялмам.

- Жашама, сюймей эсенг. Мен а кесими былай малтатып турлукъ тюйюлме.

…Ата юйюме кетип, беш ай турдум. Жашчыкъ туугъанан сора Руслан юкн сайын келе эди бизге. «Къайт, хар зат да тап болур», - деп тилегенлей тура эди. Къайтдым, жашымы атасы болса сюе эдим. Алай манга къайын анам бютюн аман болду. Айтханымы эшитмегенча этип, хар ашха картофну, унну, быхыны, соханны санап, ёнчелел бере эди. «Келин тыш адамды, кюнакъды, тёзгере керекди анаиы онооуна, къылыгъына да», - деп эдим кесиме.

Алай кюнден-кюннге тёзюмюм тауусулуп баргъанын сеземе да, бир кюн Русланнга: «Кетерге сюеме, жашаялмайма мында», - дейме. Руслан: «Огъесе бирге кетейик. Мен сау къадарда жашым ёксюз нек болугъра къалгъанды?»- дейди. Алай анасы: «Мен жашымы ызындан барлыкъма, ол къайда болса, анда турлукъма», - дейди. Ол заманда: «Анангы къартлыгъында атма», - деген эдим.

Айырылдыкъ. Жашыма беш жыл болады: не Руслан, не анасы босагъабыздан бир кере атламагъандыла. Мен аман болаймы, сабийни уа не терслиги барды? Мени кёрюрге сюймегенлерин билеме, алай сабийлерин излемегенлерин а ангылаялмайма.

Бирде атасы неда ыннасы бла бир балачыкъны кёрсем, бизникилени эсгерип: «Мени жашыма къарап къалыгъыз барыгъыз да», - деп къаргъыш этеме. Манга айтханларын, этгенлерин да битеу кечгенме, алай сабийни къуандырмагъанларын а кечалмайма.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият
жазып алгъанды.

Спорт

Жараугъа Элбрусну жаратханды

Россейли биатлонистка, къыралны чемпионкасы, битеудуния къыш универсиаданы призёру, юниорланы араларында дунияны чемпионкасы Лариса Куклина биогюнлюкде жараулары Минги тауда бардырады. Ол мында юйрениулерин 27 августда бошарыкъды.

Спортчуну эри эм тренери Михаил Куклин билдиргенича, аны таулада биринчи магъаналы жарауу тикге эки сагъатча лыжароллерледе ёрлеую болгъанды. Лариса бу борчну «бешге» тамамлагъанды, дегенди ол. Куклина хазырланыуну тиширыу жыйымдыкъ командадан энчи бардырады, къалгъан спортчула бусагъатда Сочидеиле.

ФУТБОЛ

Жангыз бир гол, ол да – бизни къабакъларыбызгъа

Кубокдан сора «Олимп» биринчиликни ал турупда «Спартак-Нальчик» Дондагъы Ростовну «СКА» клубу бла тюбешгенди. «Ессентукини» эки кере 5:0, «Интер-Черкесски»ни - 3:0 эм «Машук-КМВ»ни 3:2 эсеп бла хорлагъанындан сора командабыз бу оюнну да жетишимли бошарына ышаныу уллу эди.

Матч Ростовну стадионунда ётгенди, ары къараучуланы жибермегенди. «Спартакны» къауумунда Антипов, Макоев, Шаваев (Ольмезов, 77), Шумахов, Кадыкоев, Гетериев, Апшацев (Клыша, 70), Паштов, Хачиров, Ашуев, Бацев (Баксаноков, 62) ойнагъандыла.

Карданов, Торосян, Хутов запаснойла болгъандыла. Командабызны бан тренерликни Заур Кибишев этеди. Ростовчуланы клубларына бу футболчула киргендиле: Скрипник, Захаров, Козлов (Ашев, 60), Кондрюков (Гребеников, 80), Шаповалов, Костылев, Яськов (Бендзь, 88), Гаранжа (Н.Васильев, 68), Ф.Гыстаров (к), Гонгадзе (Кожухарь, 83), Демченко. Запасда Р.Гыстаров бла В.Григорян тургъандыла. Аланы тренер Владимир Усин юйретеди.

Судьяланы къуллукъларын Виталий Ермаков (Краснодар), Александр Шрамко, Владислав Шипков (экиси да Белореченск) толтургъандыла, инспекторлукъ этерге Валерий Булыгин (Волгоград) чакъырылгъанды.

Бу матчда жангыз бир гол урулгъанды, ол да, жарсыугъа, бизни къабакъларыбызгъа. Биринчи таймны 42-чи минутунда Яськов командасына хорламны келтиргенди. Солудан сора спартакчыла эсепни тенг этерге кюрешгендиле, къаршы командагъа къоркъуулу болумла къурай, ол муратларына жууукъашхан да этгендиле. Алай аярыкъ тюйюл эдик», - дегенди ол. Ростовчулагъа хорламны келтирген Дмитрий Яськов да спартакчылагъа гол ургъан къыйын болгъанын чертгенди.

«СКА», къорууланыугъа къаты болуп, къабакъларына топну кийиртмегенди. Оюн бузукълукъсуз ётмегенди, сары карточкала талай спортчугъа кёргюзтюлгендиле: Гонгадзе, 22. Макоев, 61. Паштов, 63. Ольмезов, 85.

Ростовчуланы капитаны Бендзь, «Спартак» бла тюбешиулерини юсюнден айта, ала хорларгъа итиннгенлерин, ала нальчикчилени ахыр оюнларын тинтип тургъанларын билдиргенди. «Ала контроль матчларында 13 гол ургъандыла, кеслерине жангыз да эксиси жибертгендиле. Ол а команда чабыуулда кючлю болгъанына, тынгылы хазырланнганына шагъатлыкъ этеди. Матч тынч ётмезлиги баям эди.

Алай биз да сезонла аралы кезиуде кёл салып жарау этгенбиз, къытар ючюн къарыуубузну

«Олимпни» биринчи туруну турнир таблицасы

№	Клуб	И	В	Н	П	М	О
1	Фортэ Таганрог	1	1	0	0	4:0	3
2	Кубань-Холдинг	1	1	0	0	2:0	3
3	Краснодар 3	1	1	0	0	1:0	3
4	Легион-Динамо	1	1	0	0	1:0	3
5	СКА Ростов-на-Дону	1	1	0	0	1:0	3
6	Машук-КМВ	1	1	0	0	4:1	3
7	Кубань	1	1	0	0	6:1	3
8	Анжи	1	1	0	0	4:1	3
9	Динамо-Ставрополь	1	0	0	1	0:4	0
10	**Спартак-Нальчик**	**1**	**0**	**0**	**1**	**0:1**	**0**
11	Махачкала	1	0	0	1	1:4	0
12	Туапсе	1	0	0	1	1:6	0
13	Биолог-Новокубанск	1	0	0	1	0:1	0
14	Дружба	1	0	0	1	1:4	0
15	Интер	0	0	0	0	0	0
16	Черноморец	1	0	0	1	0:1	0
17	Ессентуки	0	0	0	0	0	0

КъМР-ни прокуратурасында

Тонар ючюн мурдарлыкъгъа киргенди

Къабарты-Малкъарны прокуратурасыны уголовный-сюд ишле жаны бла бёлюмюню прокурору Ислам Тхамоков Ш. деген биреуленни РФ-ни Уголовный кодексини 105-чи статьясыны 2-чи кесегини «в», «з» пунктларына (билип мурдарлыкъ этгени ючюн) эмда 162-чи статьясыны 4-чю кесегини «в» пунктуна (зор бла талауурлукъ этгени ючюн) кёре терслеккнгенин тюзге санагъанды, деп билдиргенди КъМР-ни прокуратурасындан.

Ш. баш иесини ыннасындан ёнкючге 10 минг сом тилегенди. Ол берирге унамагъандан сора, аны таякъ бла тюйюп, бичакъ бла да уруп, ёлюмючю этгенди. Ызы бла ёлген ыннаны 440 050 сомун алып, ёлюгюне уа от салып кетгенди.

Сюд, къырал терслеучюню шартларын эсге алып, Ш. деген тиширыуну битеулю низамлы тюзетиучю колонияда 11 жылгъа олтуртургъа, бир жылны уа тутмакъда турургъа деп, аллай оноу чыгъаргъанды. Аманлыкъчыгъа дагъыда 500 000 сомну къайтарыргъа тюшерикди.

Жасакъладан албугъартханы башына жарамагъанды

Республиканы прокуратурасы «Элита» ООО-ну финанс-мюлк башчысына ачылгъан уголовный ишни законлугъа санагъанды, ол РФ-ни Уголовный кодексини 2-чи статьясыны «б» пунктуна кёре терсленеди (налогладан албугъартханы ючюн), деп билдиргендине КъМР-ни прокуратурасындан.

Тинтиуулени кезиуюнде тохташдырылгъаныча, бу башында айтылгъан биригиуню оноучусу 2018 жылда налог декларацияда жалгъан шартла кёргюзтюп, къыралгъа битеу да 463 201 962 сомну тёлемей къойгъанды. Аллай аманлыкъ ючюн, законнга кёре, 6 жылгъа тюрмеге олтуртадыла.

Кеслерине уллу хакъ, саугъала да жаздырып

РФ-ни Генеральный прокуратурасы Нальчикден юч тиширыугъа ачылгъан уголовный ишни законлугъа санагъанды. Ала РФ-ни Уголовный кодексини 160-чы статьясыны 4-чю кесегине (казна ахчагъа къол жетдиргени ючюн), 33-чю статьясыны 5-чи кесегине эмда 160-чы статьясыны 4-чю кесегине (казна ахчаны тонаргъа себеплик этгени ючюн) кёре терсленедиле. Аны юсюнден РФ-ни Генеральный прокуратурасыны СКФО-да бла ЮФО-да Баш управлениясыны пресс-службасындан билдиргендиле.

Следствие тохташдырыгъаннга кёре, 2013 жылда мартдан башлап 2019 жылны февраллына дери Къабарты-Малкъарны саулукъ сакълау эмда эпидемиология жаны бла федерал бюджет учреждениясыны баш бухгалтери оргинизацияны бухгалтерини эмда башха ишчисини себепликлери бла махкемени 25,5 миллион сомун къолгъа этгендиле. Ала кеслерине уллу иш хакъ, саугъагъа эмда башха тёлеулелеге да иги кесек ахча жаздырып тургъандыла.

ЮСЮПЛАНЫ Галина хазырлагъанды.

ЖОЛЛА

Шёндюгю технологияла бла

Жууукъ заманлада Нальчикде Идаров орамда «Ёмюрге Россей бла» деген къабакъдан «Дубки» районнга кирген жерге дери, беш километр чакъы бирде, жаны технологияла бла тынгылы ремонт этилликди. Сагъынылгъан жерде тюрлю-тюрлю машиналодан бир сутканы да 25 минги жюрюйдю, ол себепден асфальты башындан жолну кючлерча «Спарк Сил» формада мадар этилликди.

Ишлени Росавтодорну автомобиль жоллагъа къарагъан «Кавказ» управлениясы бардырылыды. Жаны технологияны хайыры бла жол мардаллагъа келиширча боллукъду - юсюнде жарылгъанлары, гитче чунгурлары да жаблылыкъдыла эм машинаны чархы бек учхаламазгъа этилликди, жаны ызла да тарталлыкъдыла.

Быйыл быллай ишле «Малка – Куба-Таба», «Нальчик - Эшнчи-Чегем» эм «Нальчик - Аргудан» трассалада да бардырылгъандыла.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман хазырлагъанды.

ОНФ

Хауле итле къоркъуу саладыла

Битеуроссей халкъ Фронтну Къабарты-Малкъарда бёлюмюню келечилери хауле итле бла байламлы проблемагъа эс бурургъа чакъырып, республиканы Правительствосуна обращение жибергендиле. Анда айтханларыча, бу сферада законла бла чырмаулукъ хазна жокъду, алай Нальчикде, башха муниципалитетледе да орамлада быллай итлени саны жылдан - жылгъа кёбейе баргъанына сагъайып, аслам граждан сёлешеди.

- Жаныуарлагъа приютла азлыкъ этгени, быллай итлени саны уа артыгъы бла кёбейгени бек уллу проблемады дерчады. Ол адамланы да къоркъутады. Нек дегенде итле асламысында сабийлеге, колясча бла бара тургъан тиширыулагъа, абаданлагъа чабадыла. Аланы кеслерине да зорлукъ сынатхан шартланы юсюнден эшите туруучубуз, - дегенди ОНФ-ни регионда Штабыны адамы Евгений Бакаев.

Ол айтханыча, бу теманы жамауатны келечилери къатышхан кёп тюбешиуледе кётюреди. Норматив-праволу актланы ахыр тёрт жылны ичинде тинте кетип, ОНФ-ни «Экология» тематика бёлюмюню экспертлери регионда хауле итлени санын мардасында тутуу ишни тюрлендирирге кереклисин белгилегендиле.

Быллай жаныуарланы тутуп, бир жерде кечиндирген жумушну къолгъа алыргъа боллукъланы излеп, арт айлада республиканда талай кере электрон аукционла бардырылгъандыла. Алай алагъа бир заявка да берилмегенди. Нальчик, Прохладный эм Бахсан шахар округланы жер-жерли администрациялары да бу жаны бла мадар этмегендиле.

Жамауатны келечилерини оюмларына кёре, республикада хауле итлени кечиндирген регион неда муниципал приют къурургъа керекди. Нек дегенде иели приютла биогюнлюкге жетишмайдыла. Аны себепли активистле властьла аланы жарсыуларына эс бурурга деп ышанадыла.

Битеу юйюрюбюзню атындан мени биринчи устазым **МЕЧУКАЛАНЫ Нафисат**, **Исмайылны къызы**, ёлгенине уллу бушуу этгеними билдиреме эмда аны жууукъларына бла ахлуларына къайгъы сёз береме.

УЯНАЛАНЫ Аминат.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
АТТАЛАНЫ ЖАМАЛ

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ ХАУА
(баш редакторну орунбасары)
ЖАНГУРАЗЛАНЫ НАЖАБАТ
(баш редакторну орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ БОРИС
(жууаплы секретарь),
ТРАМЛАНЫ ЗУХУРА,
МУСУКАЛАНЫ САКИНАТ,
ТИКАЛАНЫ ФАТИМА,
УЛБАШЛАНЫ МУРАТ.

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмныйи - 42-63-01.
Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82.
Жууаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛЮМЛЕРИ:
Политика эм право - 42-24-02, 42-67-68.
Экономика - 42-66-73.
Культура - 42-66-76.
Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.
Окъуучула бла байламлыкъла жюрютюу эм жазылыу - 42-37-94.
Энчи корреспондент - 42-68-72.
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла къагъыт жюрютмейди.
Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла.
Газетде басмаланнган материаллада айтылгъан оюмла редакцияны оюму бла келишмезге болуучудула. Алада айтылгъан хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюнден законуна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.

Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинка бла жазылгъан 5-6 бет) кёпню алмайды.

Газет Басманы эм аслампы информацияны эркинликлерин къоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.
Регистрация номер —ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмагъа "КъМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Издательство "Южный регион" ООО-ну типографиясында басмаланнганды.
Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а

Газетлени иелерине тандырыу ючюн КъМР-ни почта связыны федеральный Управлениясы жууаплыды.
Телефонла: 76-01-21

Газетлени розницагъа сатыу ючюн КъМР-ни "Роспечать" акционер обществосу жууаплыды.
Телефон: 42-69-34

Газет ыйыкъгъа юч кере чыгъады - геуюрге, орта, шабат кюнледе.

Номерге графикге кёре
19.00 сагъатда къол салынады.
20.00 сагъатда къол салынгданды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Кучукланы Сафият,
Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарьны орунбасарлары;
Геляланы Валя (1,2-чи бетле), Баллиланы Феруза (3,4-чю бетле) - корректорла.

Тиражы 1229 экз. Заказ № 1599

Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5

электрон почта:
elbor_50@mail.ru